

A tartamos erdőgazdálkodás történelmi archívuma

A CIS történelmi könyvgyűjteménye

A Nemzetközi Erdészeti Központ (Centre International de Sylviculture; CIS) létrehozását a '30-as években kezdeményezték. Könyvtári gyűjteményét jelenleg a FAO Rómában található David Lublin Emlékkönyvtárnál őrzik. Az UNASYLVA, azaz a FAO erdészeti folyóirata 240. számában érdekes cikk jelent meg a központ és könyvgyűjteményének történetéről, aminek magyar vonatkozása is van.

A Nemzetközi Erdészeti Központ létrehozását a Budapesten 1936-ban rendezett II. Nemzetközi Erdészeti Kongresszuson határozták el. A kongresszuson 35 ország képviseltette magát. Az első határozat egy állandó nemzetközi erdészeti szervezet megalapítása volt, azzal a céllal, hogy a rendszeres nemzetközi kongresszusok szervezési feladatait ellássa. A 35 tagállam képviselőiből létrehozták az Állandó Nemzetközi Bizottságot.

A budapesti kongresszus határozatát követően 1938 márciusában létrejött a Nemzetközi Erdészeti Központ berlini székhellyel. A központ létrehozása három névhez köthető: báró Giacomo Acerbo Olaszországból, báró Waldbott Kelemen, aki a budapesti kongresszus elnöke és Dr. Josef Nikolaus Köstler, aki a Göttingeni Egyetem erdészettudományi professzora volt. Finnország és Franciaország szintén részt vett az alapítás előkészítő munkáiban. A CIS végrehajtó bizottsága első ülésén báró Waldbott Kelemen választotta meg elnöknek, Dr. Köstler lett a vezérigazgató és Dr. Georges Golay a titkárság vezetője. A CIS-nek három osztálya volt: erdészeti kutatás, erdészeti műszaki technika, erdőgazdálkodás. A személyzet 18 európai országból verbuválódott. A könyvtárat a főkönyvtáros, öt több nyelven beszélő könyvtáros és két titkár működtette. A CIS nem végzett kutatásokat, de terjesztett tudományos írásokat.

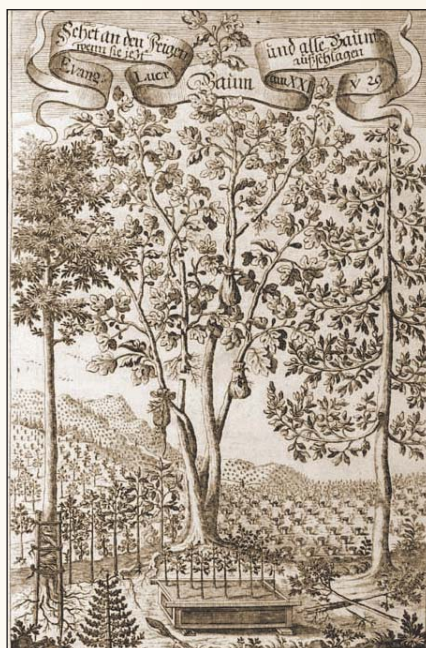
A CIS könyvgyűjteményét nemzetközi gyűjtőmunka és cserék révén hozta létre. Több intézmény könyvtára mellett egyebek között megvásárolták az Eisenach-i Erdészeti Akadémia könyvtárát is. 1943-ban már 15 277

vitész báró Waldbott Kelemen
m. kir. titkos tanácsos, felsőházi tag
az Országos Erdészeti Egyesület elnöke.

könyvvel és kiadvánnyal rendelkeztek, mellette 22 nyelven 348 kiadatlan kézirattal is.

Ez az egyedi és értékes gyűjtemény bizonyítékot ad a tartamosság elvének eredetére, és ez valódi kincs. A legrégebbi kézírásos dokumentum 1577-ből származik, a többiek főként a 18. és 19. századból. Ezek a könyvek a tartamos erdőgazdálkodás klasszikus professzorainak művei. Tartalmuk segítette a tar-

tamos erdőgazdálkodás és természetgazdálkodás alapjainak lerakását.

A tartamosság koncepcióját először a német Hans Karl von Carlowitz (1645-1714) fogalmazta meg, aki bányatisztviselő volt. Az ezüstérc bányászatához szükséges faanyag hiánya kényszerítette arra, hogy megalkossa a faanyag biztosításához szükséges elveket. Feltehetően a CIS gyűjteményének értékes darabja lehetett Carlowitz 1713-ban írt híres értekezése: *Sylvicultura oeconomica, oder hauswirthliche Nachricht und Naturmäßige Anweisung zu Wilden Baum-Zucht* (Erdészeti gazdaságtan, avagy háztartási ismertető és természetközeli útmutatás a vad fatermesztéshez). (Lsd, Schmitbüsen, 2013, *Erdészeti Lapok* 2013.május.). A könyv valószínűleg a II. világháború utolsó napjaiban vesztett el a könyvtár kalandos költöztetése közben.

A gyűjtemény sorsa ugyanis meglehetősen kalandos volt. 1943-ban, amikor Berlin intenzív támadások célpontja lett, az ausztriai Salzburgba, az Emsburg-kastélyba kezdték költöztetni. Az utolsó szállítmány 1945-ben érkezett oda fagázhajtású teherautókon. A gyűjtemény őrzői közt meg kell említeni a magyar Dr. Luncz Géza m. kir. főerdőmérnököt. Amikor a front Salzburg felé közeledett, a legfontosabb dokumentumokat Alsó-Bajorországba szállították. A Berlinben maradt dokumentumok java része megsemmisült. Ami megmaradt, azt a brit hadsereg elszállította. Ezek a könyvek és kiadványok a történelem kódéba veszttek.

A világ első nemzetközi erdészeti szervezete 1946-ban feloszlott. A CIS feladatait és vagyonát a FAO örökölte. A könyvgyűjtemény Salzburgban maradt része 1951-ben Rómába költözött. Jelenleg a FAO David Lublin Emlékkönyvtárát gazdagítja. A gyűjtemény kalandos története ellenére jó állapotban van. A FAO engedélyével kutatók látogathatják.

Forrás: UNASYLVA 240. szám, letöltés:
<http://www.fao.org/docrep/018/i3364e/i3364e.pdf>

Képek: Illusztrációk az egykori CIS könyvtárból, Forrás: David Lubin Memorial Library, FAO, *Erdészeti Lapok* 1942. december
Gerely Ferenc